
Státní svátek

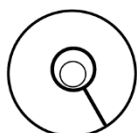
Jaroslav Najbert

Vzdělávací cíl

Cílem práce s fotografií je vést žáky k porozumění, jakým způsobem byly konec války a osvobození Československa Rudou armádou veřejně připomínány, jak se způsob a funkce oslav proměnily v čase. Žáci by se na základě podrobného popisu měli posunout k problémovým otázkám, které podnítl následnou interpretaci. Měli by si položit otázku po funkci symbolických prvků na fotografii, povšimnout si případných odlišností mezi zachycenou manifestací a svou současnou zkušeností a formulovat názory, jakým způsobem může být historická událost symbolicky a politicky využívána a aktualizována.

Jednotlivé operace

Ikony na jednotlivých slidech cvičení poukazují na to, jaký druh operace daná obrazovka umožňuje:

Při kliknutí levým tlačítkem do obrazu přiblíží lupa část obrazu ve výřezu.

Do boxu pro text zapisujete odpověď na otázku nebo jiný komentář (dle zadání).

Aplikace umožňuje uživateli, aby na fotografii barevně označil důležité prvky a doplnil je textovým komentářem. Tahem myši se stisknutým levým tlačítkem kreslíte do obrazu. Nakliknutím na nakreslený tvar pravým tlačítkem otevřete menu s nabídkou úkonů: změnit barvu tvaru, (T) doplnit textový komentář, (X) smazat nakliknutý objekt.

Základní typy práce s cvičením

1. Učitel může pracovat společně s celou třídou s využitím dataprojektoru. Zanáší pak výsledky práce do jednoho cvičení. Po vyplnění toto cvičení

ukládá, aby mu je server odeslal na zadanou e-mailovou adresu. Výsledek společné práce může nasdílet žákům.

2. Historylab lze využít ke skupinové práci ve třídě, pokud je možné pracovat s několika počítači. Učitel předá žákům odkaz na konkrétní cvičení a instruuje je, aby na závěr cvičení vyplnili e-mailovou adresu jednoho ze žáků ve skupině i adresu učitele a uložili výsledky práce. Vyplněná cvičení server odešle na zadané adresy. Žák, jemuž cvičení přišlo na e-mail, může výsledky rozposlat ostatním členům skupiny.
3. Učitel může cvičení zadat i jako domácí úkol. Musí žákům odeslat odkaz na cvičení a instruuje je, aby po vyplnění úkolu zadali svou e-mailovou adresu i adresu učitele a uložili výsledky práce. Vyplněná cvičení server odešle na zadané adresy.

Prameny

Májové slavnosti v Píliče, květen 1980

Zdroj: Městská knihovna v Píliče

(Popisek žáci nemají k dispozici.)

Doporučený postup pro společnou práci v hodině s dataprojektorem

1. **Úvodní fáze.** Třída si pozorně prohlíží fotografii na dataprojektoru. Dle podnětů žáků zvětšuje učitel pomocí lupy konkrétní místa na snímku. (5 minut)
2. **Analytická fáze.** Na druhém slidu se popis zaměřuje na konkrétní prvky. Třída diskutuje, jaké detaily jsou důležité. Učitel (nebo vybraný žák) označuje prvky výzdoby na fotografii a zapisuje komentáře objasňující jejich význam. Analytickou práci zakončí vyplněním textového pole s otázkou, co se děje na fotografii. (10 minut)
3. **Interpretační fáze.** Během této fáze hledají žáci s učitelem odpověď na otázku, jaký byl smysl této oslavy. Výsledky diskuze ve třídě zapisuje učitel do textového pole v aplikaci. Pokud v průběhu analýzy formulovali žáci vlastní otázky, pak je učitel vyplní do závěrečného pole s otázkou „Co byste se o události nebo fotografii chtěli ještě dozvědět?“ Učitel následně zapisuje identifikační údaje a ukládá vyplněné cvičení. (10 minut)
4. **Doplňující instrukce.** Dle vlastní preference učitel zapojuje výstupy z práce s prameny do dalšího výkladu.

Doporučený postup pro skupinovou práci ve třídě

1. **Úvodní fáze.** Žáci ve skupině si pozorně prohlíží fotografii. Učitel je může upozornit na popisek pod snímkem. Případně dle vlastní úvahy fotografii vztahuje k tomu, co třída probírala. (5 minut)
2. **Analytická fáze.** Na druhém slidu se analýza zaměřuje na konkrétní prvky. Žáci ve skupině se rozhodují, jaké prvky výzdoby jsou důležité. Označují je na fotografii a zapisují k nim komentáře. Tuto fázi zakončí vyplněním textového pole s otázkou, co se děje na obrázku. Učitel se může ptát, zda z popisu fotografie vyplývají nějaké otázky. Pokud ano, nechává je prozatím otevřené. (5 minut)
3. **Interpretační fáze.** Během této fáze hledají žáci odpověď na otázku, jaký byl smysl této oslavy. Výsledky diskuze ve skupině zapisují do textového pole v aplikaci. Pokud v průběhu analýzy formulovali žáci vlastní otázky, vyplní je do závěrečného pole s otázkou „Co byste se o události nebo fotografii chtěli ještě dozvědět?“ Učitel instruuje žáky, aby zadali identifikační údaje a uložili cvičení. (5 minut)
4. **Prezentační a diskuzní fáze.** Jednotlivé skupiny prezentují, jak odpověděly na výše zmíněné otázky. Učitel moderuje diskuzi a případně zapojuje další otázky. (10 minut)
5. **Navazující fáze.** Dle vlastní preference učitel zapojuje výstupy z práce s prameny do dalšího výkladu.

Doporučený postup pro domácí úkol

Domácí úkol doporučujeme zadávat třídě, která již má zkušenost s aplikací z práce v hodině. Vzdělávací dopad úkolu se zvyšuje, pokud mu věnujeme pozornost v navazující hodině. Učitel žákům odešle e-mailem odkaz na cvičení. Díky zkušenostem s aplikací by se měli v prostředí snadno zorientovat a plnit úkoly dle zadání. Učitel může předem zdůraznit výstupy, které se mu jeví jako klíčové a které by měli žáci prezentovat na navazující hodině. Učitel tak může zrychleně a společně s celou třídou projít cvičení přes dataprojektor a po linii navržené výše. Zaměří se přitom zejména na prezentační a diskuzní fázi, v jejichž rámci mohou žáci představit, jakých prvků si na fotografii povšimli a jak odpověděli na otázky ze závěru cvičení. Učitel zjišťuje, zda práce s fotografií negenerovala ještě další otázky. Dle vlastní preference pak zapojuje výstupy z domácí práce s prameny do dalšího výkladu.

Možné výstupy

Analytická fáze. Při popisu mohou žáci označit tyto prvky: hierarchie výzdoby, obrazy Marxe, Engelse, Lenina a Gottwalda, letopočty 1945 a 1980, ČSSR a SSSR, vlajky ČSSR a SSSR, hvězdy, nápis propojující oslavy se závazky sjezdu KSČ, tribuna se znakem SSSR a řečníci na tribuně včetně pionýrů a pamětníka s vyznamenáními na saku, lidé v krojích a uniformách, dav přihlížejících s rekvizitami průvodu (obrazy, vlajky, kapela), barokní výzdoba radnice.

Interpretační fáze. Májové oslavy, vyplněné oslavou Svátku práce 1. května a Dne vítězství 9. května, byly důležitým každoročním rituálem, který přispíval k legitimizaci komunistického režimu. V 70. a 80. letech májové oslavy formovaly pozitivní obraz Rudé armády a československo-sovětského přátelství, které významně narušil vpád vojsk Varšavské smlouvy do Československa v srpnu 1968. Součástí oslav bylo i vyhlášení pracovních závazků a deklarace občanské podpory politice komunistické strany a československé vlády. Jako takové byly májové oslavy jedním z nejviditelnějších projevů loajality občanů vládnoucímu režimu. Současně oslavy naplňovaly další funkce, např. připomínání odkazu vlastenců v boji proti okupaci země nebo ocenění hrdinství vojáků a účastníků odboje.

Navazující fáze. Domácí úkol: Učitel může zadat žákům úkol, aby v rodině, v knihovně nebo na internetu vypátrali, jak vypadaly oslavy konce války v libovolném roce v jejich obci. Fotografii, vzpomínku pamětníka či výpisek z článku si připraví na další hodinu. Tento domácí úkol může také hodině

předcházet. Prameny připravené žáky mohou doplnit interpretaci fotografie (krok 3).